

Nagyvárad Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANO

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BELA

Károly trónörökös lemondott a trónöröklés jogáról

Mihály herceget január negyedikén proklamálja trónörökössé a parlament

A Nagyvárad Estilap már csütörtök délután jelezte, hogy a Szinajában összeült koronatanács a külföldön tartózkodó Károly trónörökös ügyével készül foglalkozni.

A koronatanács után a következő hívfalós jelentés adták ki:

Károly trónörökös Öfelsége írásban közölte Öfelségével a királyi, hogy visszavonhatatlanul lemond a trónöröklésről, valamint minden előjogáról, amely mint trónörökös és mint a Királyi Család tagját megilleti. Öfelsége a király úgy találta, hogy ezt a le-

mondást el kell fogadnia és mára 1925 december 31-re, a Peles kastélyba koronatanácsot kell egybehívnia. Ebben a koronatanácsban Öfelsége a király közölte legmagasabb elhatározását és felhívta az ország összes jelenlevő vezetőit legyenek segítségére ennek a

keresztülvitelében és a tekintetben, hogy Mihály herceg ő királyi fenségét trónörökössé proklamálja.

Ebből a célból — miután az összes jelenlevők Öfelsége előtt hozzájárulásukat kijelentették, a nemzet képviselőtét 1926 január 4. hétfőre összehívták.

Anghelescu miniszter nyilatkozata egy pesti lapnak az iskola-törvényről

— Budapesti tudósítók távirata —

A Pesti Napló bukaresti tudósítója beszélgetést folytatott Anghelescu közoktatásügyi miniszterrel az új iskolatörvényről.

A közoktatásügyi miniszter a törvényt a legliberálisabbnak tartja, amely a kisebbségi iskolák fenntartását biztosítja.

Azt állítja, hogy a kisebbségek azért elégedetlenek a törvényvel, mert a politikát kiírja az iskolából.

A numerus clausus bevezetését cáfolja, de elismeri, hogy az egyetemekre való beiratkozás felvételi vizsgához van kötve.

Athelyezték Bajor Antal dr táblabíró és Pál Aladár dr telekkönyvi bírót

Ujabbáthelyezések is várhatók — Átszervezik a nagyváradai bíróságokat

A nagyváradai bíróságokon hetek óta nagy az izgalom. Január 1-ével lépett ugyanis életbe az új szervezeti törvény, amely alapján változtatja meg a bíróságok ügyvitelét és a bírói, valamint tisztviselői létszámot lényegesen korlátozza. Ebben a pillanatban még semmi pozitív híradás nem érkezett Bukarestből, ahol most több száz váradai existenciára soráról döntenek. Eddig csupán két kiváló bíró áthelyezését közölték a törvényszékkel. A meglepő híradás szerint

dr Bajor Antal vezetőjárásbíró és dr Pál Aladár telekkönyvi bírót Bélsébe helyezték át, tehát olyan járásbíróság-hoz, amelyet még föl sem állítottak s amelynek funkcionálása előreláthatólag még hosszú ideig kézni fog.

Érdeklődtünk illetékes helyen a két áthelyezésre vonatkozólag és azt a felvilágosítást kaptuk, hogy az új szervezeti törvény a két bírói állást megszüntette: ezért történt az áthelyezés. Ennek ellenére jogászai körökben nagy megdöbbenéssel fogadták a hírt, mert min-

denki tudja, hogy a két bíró milyen erőssége volta nagyváradai járásbíróságnak. Maga

a bírói létszám csökkentése teljesen indokolatlan akkor,

Windischgraetz herceg inasa a frankhamisítási ügy főszereplője

Budapestben van a hamis bankógyár

— Az Estilap eredeti távirata —

Budapestről táviratozzák: A frankhamisítási ügyben a rendőrség végre egy igen döntő fordulat-hoz jutott. Hajnalban sikerült előkeríteni Kovács Gáspárt, — Windischgraetz Lajos herceg volt közlélmézési miniszter inasát, azt a titokzatos negyediket, akit napok óta hajszolt a budapesti rendőrség s akinek az előkerítése miatt utaztak Budapestre érkezésük után Sárospatakra a francia detektívek. Kovács Gáspár szerepe ebben a pillanatban még nem áll tisztán a rendőrség előtt.

Valóban nem ítéhető meg,

amikor a járásbíró hatáskörét kibővítették s ezzel a munkát ott csak szaporították.

Dr. Bajor Antal — aki mint tudjuk régi, kiváló bíró — megsza-porított munkát, megészített buzgalommal és körültekintéssel látta el, míg Pál Aladár dr néhány hónapos működése alatt tökéletesen rendbehozta a telekkönyvi hivatalt. Ami pedig a béli járásbíró-ságot illeti, ez ma még csak papi-ron létezik, mert ezidőszent még sem a szükséges épületek, sem a szükséges költségek nem állnak rendelkezésre.

Bár bizonyosat még nem tud senki, az a hír járja, hogy akét áthelyezést még továbbiak is fogják követni. Eszerint

két másik járásbíró és három törvényszéki bírót és hét tisztviselőt is el fognak helyezni Váradról.

A törvényszéken egyébként ma már az új rendnek megfelelően szünetelt a délelőtti munka s az csak déli 12 órakor kezdődött. A járásbíróságokon pedig szünetel-nek egész január 12-ig.

hogy urasági inas milyen kapcsolatok révén juthatott szoros összeköttetésbe egy volt vezérkari ezredessel, egy politikai párt titkárával és egy gyárossal.

Egészen hihetetlen, hogy ilyen magas állású, jó társadalmi körökből származó férfiak miképpen szövetkezhetek egy urasági inással olyan nagyarányú bűnügyre, amellyel

egy nagyhatalom gazdasági életét akarták felborítani és egy sereg ország gazdasági

világát hamis bankjegyekkel benepesíteni.

Az is különös, hogy ezekben a férfiakban, akiket Hágában és Amsterdamban pénzhamisítás miatt elfogtak, a demokratikus érzületnek olyan nagy mértéke lett volna meg, hogy

rendes kávéházi asztaltársaságokban helyet kínáltak volna meg és hosszabb beszélgetés-be elegyedtek volna egy urasági cseléddel.

Kovács Gáspárt a detektívek az utcán találták meg, amikor előállították, akkor a lakásán házkutatást tartottak. Ennek eredményeképpen

rengeteg iratot foglaltak le és többek között megtalálták annak a sürgönynek az impurumát, amelyben Kovács Hágában levő társait a kiűtött veszedelemről értesítette.

Kovács Gáspár szerepének tisztázására csak ezután kerül majd a sor.

Most már a további kihallgatások és a Kovács Gáspár által nyújtott támpontok kiháználása biztatja sikerrel a rendőrségi munkát. A főkapitányságon határozottan az a vélemény uralkodik, hogy

a munka nagyobb részét elvégezték és rövid idő kérdése, hogy az egész bűnszövetkezet munkája megviláguljon.

A rendőrség még van győződve arról, hogy

Budapestben van a dolgok nyitja és nemcsak a pénzjegyhamisító társaságot sikerül elfogni, hanem magát a bankógyárat is megtalálni.

A nyomozó hatóság ma délután kihallgatta Windischgraetz Lajos herceget. A kihallgatás folyamán Windischgraetz herceg kijelentette, hogy az ügyről semmit sem tud és tekintettel arra, hogy komornyikjáról van szó, kérte, hogy a nyomozó hatóság nála is házkutatást tartson. A házkutatást a nyomozó hatóság a herceg lakásán fogantatosította, amely azonban eredménytelenül végződött.

Apolló mozgószínház

Szombaton utoljára

Ma a hercegek házasodnak

Szenzációs társadalmi és kalandor dráma 6 felvonásban.
Főszereplők: Harry Lidke, Alfred Abel és Maedy Christians.

Vasárnap, hét.ó, kedd

A mámor vámszedői

7 felvonásos dráma Newyork életéből, főszereplők BESSIE LOVE és BLANCHE SWEET.

Előtte 2 felvonásos burleszk.

HIREK

A mai zürichi nyílus

BUDAPEST 240—

BERLIN . . . 12315— PÁRIS 1940 —
NEW-YORK 51725 PRAGA 153250
LONDON . . . 2510— B.PESI . . . 1255
RECS 73—

Nagyvárad Árnyéka

Magyar korona	526	aru	525	penz
Douar	21750	"	2175	"
Csen korona	47	"	48	"
Svajci frank	4225	"	4230	"
Osztrák shilling	3055	"	3090	"
Franco frank	815	"	820	"
Angol font	1000	"	802	"

Bel- és külföldre szóló vasúti jegyek a megadott állomásokon menetjegyzőszolgálaton kaphatók. Halálkocsijegyeket kizárólag ez a menetjegyzőszolgálat árul.

* Hangverseny a nagyváradai képzőművészek kiállításán. Tegnap délután érdekes ünnepséget rendeztek a váradi képzőművészek a Heyman-kertben lévő képkiallításukkal kapcsolatban. A művészestélyt, — amelyre zsűriültség megteit a kiállítási terem — Fehér Dezső szép prólogusa nyitotta meg, amelyre Weisz Reskó nagyszerű zongoraszámait követték. Tábéry Géza néhány pompás versét olvasta fel, míg Maróth Anikó nagy rátermettséggel Ady-verseket interpretált. Nagy sikere volt Perédy György humoros felolvasásának, valamint Rút Klári ügyes verseinek is. Műsor után a közönség a kiállított képekben és szobrokban gyönyörködött.

* Orvosi hír. Dr med. Fried Emánuel, a frankiurti v. Bergmann iskola tanítványa, a wien Scuckerbach, frankiurti v. Bergmann belklinikán, a pesti zsidókörház idegosztályán és röntgenlaboratóriumában nyert több évi kiképzés után az Ullmann-palotában (Nagypiac tér 11-A, mint belorvos letelepedett. Fogad délelőtt 9—10, d. u. 2—4-ig.

* Bezulta a kávéház ablakát. Tegnap este 11 óra után a piacon posztoló rendőr előállította Moga György állás- és foglalkozás nélküli egyént, aki miután a Dácia kávéházban alaposan leitta magát, hatalmas kódarabbal bezulta a kávéház egyik ablakát. Moga ellen megindították az eljárást.

* Bolgár fakereskedő telefonja 859., lakása A. Vlaicu (v. Várház)-u. 51.

a szirénák vészjelzése belériadt a mulató város hangulatába. Ljedemre azonban szerencsére nem volt ok, mindössze annyi történt, hogy a Bratianu (Szaniszló) utca 25. számú ház tetőzete a kéményből kipattanó szikrától kigyulladt. A tüzoltók éjjel után néhány perccel — amikor a kávéházakban újból fölgulladtak a csillárok — eloltották az 1926-iki első tüzet.

* Torna-vívás. Testnevelő iskolában folyó hó 4-étől új tanfolyam kezdődik, kisgyermek, középiskolai tanulók, hölgyek és urak részére. Str. Rimanóczy-u. 13. Orbán.

* Az új Munkás Otthonban holnap, vasárnap délután fél 4 órakor nagyszabású bokszereseményt rendez a Törekvés.

Eletben van a cári család egyik tagja

— Az Estilap eredeti távirata —

Berlinből jelentik: Az Achtehrabendblatt közli azt az eddig megerősítetlen hírt, hogy Anasztazia nagyhercegnő, a cár harmadik leánya a cári család meggyilkolásakor csodálatosan megmenekült. Állítólag egy Csajkovszky

nevű lengyel hadifogoly mentette meg és viszontagságos módon kiszöktette Oroszországból.

A nagyhercegnő egyik berlini szanatóriumában fekszik súlyos állapotban.

Apad a magyarországi árvíz

Vésztől 125 millió köbméter az áradás
Huszonöt nap szükséges a víz lefolyásához

— Budapesti tudósítónktól —

A magyarországi árvízkatasztrófa az ereyes intézkedések következtében szűnőben van. Vésztől három átvágáson keresztül ömlik vissza a víz a Sebeskőrös medrébe. A kirendelt katonaság megsejített erővel dolgozik és éjszakára másik két átvágás készült el.

Mindegyiken naponta millió köbméter víz ömlik vissza. Mivel a szakértők az ártérületen levő vízmennyiséget 125 millió köbméterre becsülik, tehát öt átvágáson keresztül

huszonöt nap szükséges a víz visszafolyására.

Vésztő körül annyira megerősítették a védőgátakat, hogy huszonöt méteres emelkedést is elbir.

Szakállnál, ahol a víz áttörte a gátat, holnapra betömik a nyílást.

Horthy Miklós kormányzó és Bethlen István gróf miniszterelnök új év délutánján a békésmegyei árvízkatasztrófa színhelyére utaztak. A magyar miniszterelnök szombatra tér vissza Budapestre, ahol résztvesz a minisztertanács ülésén, amely az árvízkatasztrófa-

Ingyen kap minden vásárló januárban 1 üveg Premier Ambra kölni vizet az Angyal drogériában. 2254

val kapcsolatos további intézkedésekről fognak dönteni.

Újabb jelentések szerint a Körső áradása ma megszűnt és remélhető, hogy az áradás folytatódik.

Alsóborsodnál az áradás folytatódik.

Sátoraljai helyét is fenyegeti az árvíz.

Alsóborsodban tízezer holdon hat méter a víz.

A magyar gazdaszövetség felszólította a kormányt, hogy eszközöljön ki olyan intézkedéseket a szomszédállamoknál, amelyek a jelenlegi árvízkatasztrófához hasonló esetek megismétlődését lehetlenné teszik.

Dorian Filmszínház

Ma, szombaton először
3, 5, 7 és 9 órakor

10 felvonásos vigjáték műsor

Fridolin
Zigottó
és Joe Rock.

Jön Jön
Szerafevoi
gyilkosság

* Ez Erdélyi Kincses Almanach számos képpel és rengeteg olvasnivalóval megérkezett. Ára 60 lel. Kapható a Hegedüs Hirlapíródában.

Vasárnap délelőtt
fél 11 órakor

gyermek- matiné

az Apollóban.

Hatóságilag engedélyezett VÉGELADÁS

rövid ideig a

1694

RENAISSANCE

divatáruházban Bul. Reg. Ferd. 2.

Tavaszi hangulat

Várad Szilveszter éjszakáján

Rég nem tapasztalt jókedv fogadta az ujesztendőt

Ha a beköszöntött ez új esztendő parányi részben hoz csak annyi boldogságot, amennyi tékevesztett jókedv fogadta, hej de nagy-szerű idők következnek ránk. Va-

ahogyan összesűrűsödött az emberek vágya és reménye jobb napok után, s örök hiszékenységgel hitte, hogy az év első óráinak büfelejő hangulata eljegyzést jelent a gondoktól való szabadulással. Nizzai farsang tobzódására elmékeztetett Nagyvárad Szilveszter éjszakája. Nem a színes jókedv, de a tavaszt jelentő éjszaka volt az, ami a déli tengerpart enyhességét idehozta. A zsúfolt kávéházakból a fullasztó, borgözös atmoszférából kiszabadultan ellep-ték az emberek a korzót. Hajnali négy-öt óra körül olyan tömeg sétált a főutcán, hogy nincs az az ünnep délutáni korzó, amely hasonló lett volna. És most nem volt kocsis és autó, amely zavarta volna a sétát, jókedvű emberek kiáltották egymás felé a boldog új évet, s

hogy a hangulat teljes legyen, a hold is teljében, tisztán ragyogott a csillagos égen. Valahogyan senkise akart hazamenni. A zimankós decembereleji napok, aztán a téleke karácsony erős, csunya közeli emléke, na és az árvíz szörnyűségei után ez az üde nagyszerű éjszakája az esztendő első napjának, vajjon nem érhető, ha felszabadult az emberekben a jókedv? Mosoly ömlött el a legfásultabb arcokon is, mert ígéretet éreztek ebben a megenyhülésben minden elképzelésük felé.

Sanyi, a gyufaárus gyerek boldogan hengegett reggel:

— Ma éjszaka háromszáz lejt kerestem!

A külvárosi csapszék tulajdonosa, — amikor hasonló boldogsággal a kezét dörzsölte — már ezres forgalomról számolt be magának. S a főtéri kávéházak? A bálak, teaestélyek és piknik rendezői az éjszakai sikernek micsoda horribilis számadatait tudták felsorakoztatni. Hol is kezdődött? ...

Este hét óra után kezdődött már a népvándorlás Nagyvárad utcáin.

— Boldog új évet — kiáltották egymásnak az ismerősök és nem volt senki, aki ne bizott volna ilyenkor az újévben.

Száz meg száz magánlakás várta a vendégeket. És vendéget várt valamennyi kávéház, korcsma, tánchelyiség és előadóterem. És mindenfelé özönlött a nép, fajra, vallásra és társadalmi állásra való tekintet nélkül.

— Egész évben nem volt egy jó napom — mondta az egyik neki dunajodott polgár — ma se legyen?

S filozófia ide, filozófia oda, az emberek mulattak. Igen — ele-

gáns szilveszteri mulatság folyt le a román polgári és katonai kaszinóban, ahol ott volt a város román társadalmának színe-java. A mulatság, amelyen családjukkal jelentek meg a hatóságok vezetői és a román közélet minden számottevő tagja, a reggeli órákban ért véget.

A Delfin-étteremben elegáns közönség gyűlt egybe. Népes, de zártkörű mulatság volt ez, amolyan piknik, ahol patakban folyt a pezsgő. De hasonló estély volt néhány úri lakásban is és több magyar család estélyén megjelent Regman prefektus és Badescu ezredes, vezérkari főnök is.

A Csarnokban is rendeztek pompásan sikerült műsoros estélyt, amely az egykori iskolapadok melabus és derült hangulatát revelálta, fűszerezve természetesen a modern táncok és ötletek kedélyességével. A bál ni-

vós közönsége innen is csak reggel felé szállingózott haza.

A Katolikus Körben zajlott le, mindvégig kellemes hangulatban, nagyszámu, szép közönség jelenlétében a nyomdászok estélye.

A Nagyvárad Sportegylet teaestélyére zsúfolásig megtelt a Palace étterem két nagy terme közönséggel. Várad régi, patricius családjai jöttek össze egy végtelenül kellemes, intim mulatságra. Az NSE agilis vezetősége kitűnő bálrendezőnek bizonyult. Lámpionnal és szerpentinnel díszítették fel a termeket, kék és sárga színekben, az egyet régi színeiben. S amilyen meleg és barátságos volt a mulatság exterieurje, ugyanolyan volt a hangulata is, amely a disztíngvált tánc jegyében a reggeli órákig tartott.

A színház szilveszteri kabaréjának nagy sikere volt, s a Heyman-kerben, meg a Dorianban is pompás kabarést volt. Az első két helyen a szintársulat tagjai szerepeltek és föllépett dr Bauer Albert, a kitűnő várad fogorvos is. A Dorian kacagató vigjátékműsört hozott ki és sorsolással is kedveskedett a közönségnek.

Mikor a színház éjjeli kabaréja véget ért a zsúfolt ház közönsége a teret előzőltte, de a kávéházak publikuma a betódulókat már biztos fedezékből figyelte. Az Astória ellen valószínű ostrom folyt.

itt György Géza, a kitűnő író szerencséséről beszéltek. Eddig csak Szarvasbikája volt, de itt yert egy malacot is. Különben az Astóriában még reggel nyolc órákor sem lehetett asztalt kapni és délelőtt tíz óra körül még játszott a cigány.

Különben az estélyeknek és kávéházaknak egész éjszakán át változott a közönsége. A Royalban és a Royal-büfében már a délután folyamán lefoglalták az asztalokat. Este tizenegy tele már kávéházi-kávéházi járt a közönség — egy üres asztalért. Közben a társaságok kicserélődtek s akik előbb az Elitében táncoltak, azok később a Royalban hajigálták a szerpentint, vagy a büfében a hólapdát. Aztán visszamentek egy-egy privát estélyre, hogy reggeli kávéra még betérjenek valamelyik kávéházba.

Hogy a beszámoló teljes legyen, meg kell említenünk még, hogy jelentéktelen incidensektől eltekintve, rendezés nem volt.

Általában Szilveszter tradícióját tullepte az idei hangulat. Boldog volt mindenki, mert a boldogság narkózisában el lehetett felejteni sok mindent, amit az elcamogott esztendő csalódásban jelentett.

Costa-Foru választ küldött az Estilapnak

Bota György nyilatkozatára

A Nagyvárad Estilap 1925 december 16-i száma „Mit vétett Costa-Foru” címen közölte azt a beszélgetést, amelyet egyik munkatársunk Bota György tanke-rületi főigazgatóval a Costa-Forut Kolozsváron ért inzultus után, — az igaz nacionalizmusról és a kiváló publicistának a népkisebbségekkel szemben tanusított magatartásáról folytatott. Cikkünkre a még lábbadozó Costa-Forutól ma az alábbi reflexiót kaptuk:

Köszönet a kollégának és köszönet annak is, akivel beszélgetett, mert társalgásuk során mindketten igyekeztek megvilágítani az érdekes problémáját annak a fel fogás- és érzelmbeli különbségnek, amely a kevés „rossz román” és a „jó románok” nagy tömege között van. A „rossz románok”-at állítólag én képviselem, míg a „jó románok”-at Gh. Bota főigazgató, aki minisztere nézetét hűségesen osztja.

Amikor ez a tisztelt hivatalos reprezentáns a kisebbségi újság-írók kongresszusán utánam felszó-lalt, a jelen voltak érezhették a polemia ízét anélkül azonban, hogy disztíngválni tudtak volna: miben is áll hát a nézeteltérés köztem — aki nem támadtam — és a hivatalosság e reprezentánsa közt, aki valamiképpen engem támadott, ha kissé távolból és határozatlanul is.

Az interjú arra szólalt, hogy a divergens pontokat tisztázza és végül is alapos megfontolás után egyetlen pontban lehet mindent összefoglalni: én vagyok a „rossz román”; ő pedig, továbbá a kormány, amelyet képvisel és az ország közvéleménye (kivéve engem és még néhány embert): a „jó románok”. A különbség abban a tényben van, hogy ők sokkal reá-

lisabban szeretik az er magyar népet, mint mi. Ime egy kijelentés, amely szerfölött kielégítő.

Kérdezhetném: milyen tényekkel bizonyítható ez „a realisabb szeretet”, — de nem akarok indiszkrét lenni és különben is a válaszáadás nem rájuk tartozik, mert ők hangoztatják a szeretetet, — hanem a magyarokra, akik vagy érzik, vagy nem érzik annak való-ságát.

De miért rossz-román? Csak azért, mert kevésbé szeretem a magyarokat, mint a kormány, a kormány szolgái vagy a nép összessége (engem és még néhányat kivéve) szeretik; avagy más ok is van? Nem, bizonyára van más ok is: „tulságosan szeretve az emberiséget, állítólag elfeledkezem hazámról.” S azután „az utóbbi időben állítólag védelmembe vettem az ország ellenségeit.” Ime, uraim, ezért is rossz-románnak kvalifikálnak engem.

Ez okra vonatkozóan, amely különben két részből áll, az ön által meginterjúvott Bota ur tökéletes felvilágosítást kaphatott volna „Humanitarizmus” („Humanitarizmus”) című cikkemben, amely a „Prager Tagblatt” 1926 december 6-i jubiláris számában jelent meg s amelyet aztán az Adeverul is lekö-zölt. E cikkben kifejttem: mi a humanitarizmus és mi szükséges az embernek ahhoz, hogy humanitariussá legyen. Ha ezt a cikket elolvasta volna, akkor megértette volna, hogy az emberi hierarchiában nem mindenki emelkedhetik fel arra a hazafitui felső fokra, amelyről már eléri a humanitarizmust is. Nem mindenki képes erre, mert ennek sok feltétele van, amelyeknek nehéz volna eleget tenni. Kezdődik ez azzal, hogy az ember kisgyermekkorától kezdve jó nevelést kap.

A szülők — maguk is felsőbbrendű emberek — a nevelés során

meg kell, hogy óvják a gyermek gondolatvilágát az uralkodó előítéletektől, szívéből pedig tökéletesen ki kell, hogy irtsák a gyűlöletet és az irigységet.

Ha elolvasta volna említett cikkemet Bota ur bizonyára belátta volna, hogy az, aki eljut a humanitarizmusig, sokkal mélyebben és őszintébben szeretheti hazáját és családját, mint egy más valaki, aki megmaradt a patriotizmusnak, vagy mint az, aki a nacionalizmusnak még lentebb való lépcsőfokán. Mondom: sokkal mélyebben szerethet, de szeretni még nem elég: tudni kell jól szeretni. Oly sok szülő rosszul szereti gyermekeit, mert kezelettel elrontja őket; rosszul neveli, mert szerencsétlenségükre lelkiismeretlenül és vakon irányítja őket! Minden bizonynyal e szülők és leszármazottaik közül kerülnek ki az értelmetlen nacionalisták és a patrioták, akik nemzetüknek, és akaratlanul s öntudatlanul: hazájuknak is több kárt okoznak, mint hasznot.

Ha azonban e szülőket megkérdeznék valaki, azt felelnék, hogy ők önmagukat tartják jó szülőnek, tüzes nacionalistának, hasonlíthatatlan hazafinak.

Szegény Szokrátesz! Mennyire igaz volt, amikor azt mondotta, hogy a legnagyobb bölcsesség: önmagunk megismerése! Ez az a híres „Gnóthi seauton!”, amelyet Károly herceg intervjújában említett és erre az intervjura hivatkozik Bota főigazgató ur az igazi demokratizmus kérdésében.

Köszönöm Bota tanár urnak, hogy helyteleníti az ellenem intézett támadást, „amely nem személyeknek, hanem egy áramlatnak szólott.” Mégis kifejezem azt a kivánságomat: sohase tévesszék össze őt személyében valami olyan áramlattal, amelyet néhány nála is szélesebb nacionalista a románságra nézve károsnak tartana.

Köszönet a tanár urnak ezért a

jóakarati, amiben különbözik — szerintem — a hivatalos világ értelemét. Ez az értelem ugyanis ékesszói passzívatosan mutatkozott meg, ami viszont nyúlvánvalóan jövedett a büntetlenül maradt lelkes támadóknak.

A professzor ur minden aktuális baj ellen való orvosagulat azt ajánlja, hogy varjunk türelemmel addig, amíg normansabb állapotok nem lesznek. Akkor, de csakis akkor, nem lesz majd a külföldnek oka b avatkozni a mi betegyeinkbe.

Különbözn könnyen érthető, hogy a nacionalizmus érdekei miért nem feltétlenül ellenkeznek a flaza érdekeivel, aminthogy az Emberiség érdekeit sem tagadhatja meg és nem hanyagolhatja el Európában, sőt a világnak egyetlen hatalma sem. Aki azt hiszi, hogy a nemzeti szuverenitás nevében meg lehet tagadni az Emberiség követeléseinek teljesítését, az nem érti meg időnknek hívó szavát.

A Világtörténelemnek új periódusába léptünk, amelyben könnyebb elsiklani a nemzeti szuverenitásnak a megalázásán, mint az Emberiség mesértésének bűnén. A nemzetközi jog hatálya jelentősen kiterjed, mert ha ez előtt az Erő akart is ur lenni a Jagon, egy mostantól fogva a Jog egyre dadalmasabban fogja legyűrni az Erőt.

A nemzetek szolidaritása pontosan szankcionált szabályokat fog felállítani az emberi szolidaritás számára is, az igazságtalanságot és elnyomást pedig egyesült erővel, nemzetközi segítséggel fogják leküzdeni mindenütt, ahol csak felüti fejét.

A kis és nagy államok szuverenitása megújolva járul majd a szuverén Igazság elé, amely az elkövetkező világrendben — az Európai Egyesült Államok ez, amely felé gyors léptekkel haladunk — mint szerves törvény, mint abszolút és elsőrendű szükségesség az államok e konföderációja alkotmányának alapja lesz. Az lesz a hivatása ennek, hogy minden államban egyenlő oivóra emelje a közszabadságokat és egyenlő igazságot szolgáltatson mindenké számára.

Mi, humanitáriusok és pacifisták szerte a világon ebben az irányban dogozunk és ezért harcolunk.

Ha pedig az eszmék, amelyekért küzdünk, fontosságuknál fogva a martírium becsületét is jelentik, — akkor annál jobb. A martíriumnak is megvan a maga élvezetes gyönyöre.

C. G. Costa-Foru.

11. u. Weis: **Az időgép** 120 3

Ruhákat legolcsóbban **festi, tisztít** galériákat és kényeztetet legszabed en mos és vasal 1949

SZABÓ LÁSZLÓ

Str. Take Ionescu (Körös utca) 1.

Fiók: Bazai épület, Bu. Reg. Ferdinand

Harisnyók, keziyók, tenérnemdek szolid olcsó árban BLEIER divatházban Sespassage

Üzletnagyoobbítás
mian örösi: árieszállítás!
Nagy maradék vásár
Építkezés alatt árusítás az udvarban, bejárat a Lévy-palota első kapuján
Back Bernát
Mária királyné Bémer-ter 2320-IV
Portál eladó

Heyman Szink

Az elveszett feleség

vasárnap délelőtt fél 11 órakor

gyermekelőadás.

He yárák 5—10—15 Lei.

HIREK

A szezon

A KATHOLIKUS KÖRÖK:

Január 6-án a Mircea Egyet mősoros estélye.

7-én Az ifjuság filharmonikus stély.

9-én a Biharmegyei Nőegylet mősoros estélye.

10-én az Olasz református dalkör estélye.

12-én a nagyváradai Filharmonikusok estélye.

14-én a román iparosok mősoros estélye.

23-án az Evangelikus Nőegylet estélye.

30-án a Scola professionare estélye.

Február 2-án a református Nővédő Egylet mősoros estélye.

6-án a Törökvés táncestélye.

KERESKEDELMI CSARNOKBAN

Január 9-én Egyesült sportbál.
10-én Zsidó teadeletán
16-án Fabál.

Regnard bárót letartóztatják

Beaumont Pál találmányát tényleg ellopta.

Párisból jelentik: A vizsgálóbíró a mai napon kihallgatta a már európai hírnevű Beaumont Pált és Regnard bárót. Kiderült, hogy a báró elcsábította a szerencsétlen itatember gyönyörű szép feleségét és ellopja tőle az íróasztal kulcsait és így jutott azokhoz a kézhatokhoz, miket az Akadémián letöltöve.

Beaumont Pál minden rábeszélés dacára is a cirkusznál maradt és pofoztatja magát. — Minden poionért egy irankot kap. Naponta 500 pofon... Váradai ismerősei azonnal elutaztak a itatemberért és sikerült elérni, hogy hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön a Heyman Szinkörben lépjen fel a megpofozott világsláger itmben.

* A Gyermekbarát Egylet háziasszonyai. A nagyváradai Gyermekbarát Egyesület szerdán azaz január hó 6-án délután 5 órakor teadeletán és pénteken, azaz január hó 8-án este 9 órakor a Royal buffet helyiségében táncos teastélyt rendez, amelyeken a háziasszonyi teendőket a következő urhölgyek fogják elátni: Szerdán, január 6-án: Bárdossy ezredné, Barbu Romuluszné, Bajor Antalné, dr Gyöngyössy Isivánné, Faragó Rezsőné, Deutsch Imrénne, dr Ney Pálné, Márkus Andorné, Patzkó Aladárné, Fein Jánosné, Kocsán Jánosné, Nissel Mórne, dr Petry Gyuláné, Epslein Samuné, Bognár Sándorné, Pfaff Kálmánue,

dr Feldmann Arminné, Barátky Gyuláné, Vezér Józsefné, Tempeleán L., Büchier Annus, Steiner Magda, Deutsch Rózi, Fleischer Annus. — Pénteken, január 8-án: Atlasz Lajosné, Fischer Ervinné, Komló Aladárné, dr Popa Mihályné, Ince Lipótné, dr Váragy Odónné, Straub Kató, Grüner Aladárné, dr Turla Miklósné, Hilinget Miklósné, Benes Ilona, dr Lengyel Zsigmondné, Rözinger Sándorné, dr Bock Arminné, Wittenberg Sándorné, Engel Lajosné, Rosenzweig Lipótné, dr Goldner Hermanné, Molnár Károlyné, Szegál Samuné, Moskovits Ili, Kazik Ilonka, Bellák Aranka, Kálman Zsuzska, Papp Gizezi, Szöllösy Margit, Rózenberg Lola.

Vasárnap fél 11 órakor
gyermekelőadás
a Heyman Szinkörben

* Egy római bankár érdekes végrendelete. Rómából írják: A napokban halt meg egy igen előkelő, dugszdag római bankár, aki a következő originális végrendeletet hagyta hátra: „Fiamaak örökbehagyom azt a jogot, hogy ő is küzködjön úgy hosszú éveken át, mint az édesapja és hogy maga szerezzon magának egy olyan vagyont, mint amilyet az édesapjától vár most örökségül, — de családik. Hü inasomnak hagyom azokat a ruhákat, melyeket évek óta mar ellopkodott, valamint azt a téli bundát, melyet tavaly télen lopott ki a szekrényemből és szemtelenül viselt, mialatt én vidéken utazgattam. Solförömnek hagyom az automobilomat, melyet már amugy is tönkre tett. Kivánom neki, hogy legyen annyi öröme benne, mint amennyi nekem volt. A társamnak pedig azt a jó üzleti tanácsot hagyom hátra hogyha tovább is prosperálni akar üzletileg — keressen magának újra egy olyan kegyesrű társat, mint én voltam.” Az örökösöket — mint értesülünk — igen meglepte a gazdag római bankár végrendelete.

* Gyomor-, bél-, máj- és epebetegék, valamint sárgaságban szenvedők a természetes „Ferenc József” keserűvizet teljes eredménnyel használják. — Hires orvostanárok írják, hogy a FERENC JÓZSEF víz hatásával rendkívül meg vannak elégedve. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 12

* Ujévi football mérkőzés. Törökvés—Carmen 9:0 (5:0). Rhédey kerti sporttelep, 1200 néző. Bíró: Pártos. A Törökvés különleges csemegével szolgált a football leveinek. Ujévi szórakozásul mérkőzött a Carmen Sport Club bemutatkozó csapatával. A játék minden tekintetben fair és élvezetes volt s a bemutatkozó csapat ro konszenves benyomást keltett. Rendkívül ügyes kapusuk védelmén mul, hogy nagyobb gólarányu győzelmet nem érhetett el a Törökvés csapata.

Futó és abgepasst szönyegek minden kivételben nagy választékban **Leitner Márton R.**-nál.

MOZI

APOLLÓ MOZGÓSZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Vasárnap, hétfő, kedd: A mámorvámszedői, amerikai nagy dráma az alkohol tilalomról.

Vasárnap d. e. fél 11 órakor: **Szeretem a hóban.** Gyermekmatiné, Pat és Patachon.

— Ha a hercegek házasodnak meg ma este kerül színre az Apollóban. Ez a kitünő, rendkívüli érdekesítő szenzációs tilndráma mély hatást váltott ki a közönségoöl, mert teljes őszinteséggel mutatja be a legiesőbb társadalom zialt erkölcsi viszonyait. Vasárnap nagy premier a MAMOR VAMSZELŐI című hatamas amerikai film kerül vetítésre, mely a modern idők és az amerikai alkoholtilalom alatt uralkodó állapotok leghűb vizsztatüközöje. Egy az alkohol szenvedély ádozatai és azoknak ügyes leketien embereknek a minden törvényt kijatszó fondorlatai képezik ennek a drámának a magját, akik részben mindent képesek feláldozni, hogy italhoz jussanak, másrészt pedig minden elvetemültségre képesek, hogy szerencsétlen ádozataikat teljesen kifosszák. A mesterien megrendezett film főszerepeit Bessy Lowe és Blanche Sweet játszák.

— Vasárnap d. e. gyermekmatiné az Apollóban. Ma d. e. fél 11 órakor gyermekmatiné lesz az Apollóban. Színre kerül egy szenzációs Pat és Patachon vigjátékium.

— A moziban kötelező a ruhatár. Az Apolló igazgatósága közli, hogy a rendőrprefektusi rendelet értelmében a mozilátogató közönségre kötelezővé lett a ruhatár használata.

— A Dorian-filmszínházban ma, szombaton egy 10 felvonásos vigjáték mősor kerül bemutatásra, melyben a legkiválóbb Fridolin, Zigottó és Joe Rock vigjátékok kerülnek színre. Az előadások 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Jön: „Szerajevói gyilkosság”, Ferenc Ferdinánd trónörökös tragikus élete és halála.

— Harry Piel, a legvakmerőbb filmszínész játssa a főszerepet az Emberek és álarok című két részes, 12 felvonásos filmben, melyet együttesen mutat ma be a Passage mozgószínház. Az előadások fél 4, fél 6, fél 8 és egynegyed 10 órakor kezdődnek. Olcsó helyárak!

Elegáns nő AGI crémet használ. Flanckek, barchendek mélyen leszálítva **Leitner Márton R.**-nál.

Az operett-szatira váradi premierje

Bemutatták a „Hármacskán”-t

Szilveszter este első előadásként premier folyt le a színházban. Ez a bemutató igazán egyike az idei szezon legmulatságosabb ujdonságainak. Pierre Weber, ez a pompás humoru francia vigjátékiró, ezuttal frappáns szatírárt az operettekről. Csak természetes, hogy ez a szatira is úgy vághat csak az operettek elevenébe, ha maga sem más, mint egy ötletes librettó. Minden, ami ebben a darabban történik, a maga groteskságával emlékeztet az operettek legtöbbször izetlen pátoszára, vagy mesterkéltségre. Az operett-fordulatok naiv leleményessége, a levitézlett frázisok operettben való jogosultsága, a kis raffinéria nagyvonalu aláfestése, ezek azok, amiket Harsányi Zsolt kitünő fordítása és egyéni ötletessége magyarban visszaadott. És Sulce muzsikája is, a legfinomabb és legmodernebb melódiákat jelenti, de ugyanakkor ez a muzsika sem egyéb, mint az operettzene karikírozása. A belépők, vagy éppen a szenzációs finálék a legmaróbb gúnynyal készültek. Kórus is van a darabban. Hat kis hölgyecske képviseli az operetteknek ezt az elmaradhatatlan tartozékát. Hanem ahogy ez a kórus időnként minden ok nélkül megjelenik a színpadon, hogy segítsen a zenei hangulatot emelni, csaknem kacagtató. Aminthogy sok minden kacagtató ebben a darabban. Olyasmí is, amit a publikumnak csak kisebb része vett észre, mert sokan komolyan hitték egy-egy paródiának szánt jelenetet. De így is nagyszerűen mulatott mindenki, s gyakran harsogó kacagás töltötte be a nézőteret.

A színház a Hármacskán-hoz mérten inkább a drámai személyzetből állította össze a darab főbb szereplőit. Így a finom szépségű Hollós Juci feltünő kedvességgel karikírozta a kis hangu és áltemperamentumu operett-divákat, ugyanakkor Tóth Elek, a deresedő de éini szerető operett-papát játszotta elragadó ötletességgel, s a gúny stílusos eszközeivel; érthető, ha ének-számaikat lekes ováció kísérte. Nagyszerűen illeszkedtek az együttesbe az operett-starok, ők ugyszólván a saját szerepkörüket perszifilálták: Zöldhelyi Annus komika szerepében volt ragyogó, amint a paraguayi nagynén: tüzes szenvedélyét színpadra vitte, Tompa Béla meg a bonviván figuráját formálta meg ríkitó színekkel és intelligens megértéssel. A finom szépségű Petróczy Alice raffinált hölgyecskét játszott meg eton fri-

zurával, s egy drámai szendétől igazán nem várt készséggel igen ügyesek. A zenekart Béénekelt. Tompos Béla és Keffy dirigálta.

Száz halottja van egy angol gyár robbanásának

— Az Estilap eredeti távirata —

A Matinnak Londonból jelentik: Macaeában a robbanószergyárban borzalmas szerencsétlenség történt. Csütörtök délután, mikor a munkások a munkát készültek befejezni, hirtelen robbanás keletkezett, amely elpusztította az egész gyártelepet. Eddig negyven halottat és ötven sebesültet huztak ki a romok alól. Még kétszáz ember hiányzik. A jelek szerint az áldozatok száma halottakban meghaladja a százat. A mentési munkálatokat megnehezítik a romok közt keletkező újabb robbanások.

Ma temették el a megölt nagyszalontai szigurancafőnököt

A vizsgálat eddigi eredményei

A szalontai véres szenzáció áldozatát csütörtökön délután boncolták fől. A boncolást dr. Balaton Zoltán és dr. Kuch kórházi főorvos végezték. Greavu Aurél főszolgabíró és Radovici nagyváradi sziguranca főnök jelenlétében. A boncolás kiderítette, hogy

a Fotty Benoit-et ért gyilkos golyó a gyomor táján hatolt be, keresztülfuródott a májon és átszakította a fővéreret.

A golyó a germicsonton megakadt és a gerincet eltörte. A halált belső vérzés idézte elő. A boncolás megejtése után a holttestet a nagyszalontai kórház halottaskamrájában felrattalozták. A temetés csak ma délben ment végbe s azon megjelentek a hatóságok vezetői, s a megölt szigurancafőnök szalontai barátai. Mára várják a Botosaniból érkező családtagokat. A halottat ma Nagyszalontán beszentelték és onnan szállítják át a madarászi görög keleti temetőbe.

Radovici nagyváradi szigurancafőnök tegnap kihallgatásokat eszközölt Nagyszalontán

és vizsgálatának eredményéről jegyzőkönyvet vett fel, amelyet holnap terjeszt be fellettes hatóságához.

Fotty német tegnap nem lehetett kihallgatni, mert állapota erősen súlyosbodott. Orvosai véleménye szerint életben fog maradni, azonban egyelőre tartózkodnia kell minden felesleges izgalomtól.

Hivatalosan is megállapították, hogy az asszony a gyilkos fegyvert egy Nagyváradon lakó katonatiszt ismerésétől kapta.

A gyilkosság előzményéhez tartozik még az is, hogy Fotty német kedden levelet intézett férjéhez, amelyben 6000 leit kért. A pénzt férje egy detektívvel elküldötte az asszonynak, mire

az táviratozott Nagyszalontára, hogy szerdán odaérkezik. A hatezer leit az asszony holmijai között meg is találták. Az asszony megérkezése után Fotty szigurancafőnök feltünően idegesen viselkedett és a barátnőjét hazaküldte édesanyjához.

Barátainak panaszkodott is, hogy balsejtelmei vannak, kérte őket, hogy ne hagyják feleségével egyedül.

Fotty lakása még mindig hatósági pecséttel van ellátva, mert a nagyváradi ügyészségtől még nem érkezett meg a házkutatást elrendelő végzés. Fotty — mint ismeretes — minden vagyonát barátnőjére, Kiss Irénre hagyta. Erről halála

előtt pár pillanattal Greavu főszolgabíró előtt szóbeli végrendeletet tett. Most a megindult vizsgálat értelmében sor kerül Kiss Irén kihallgatására is.

Újévi tisztelegések

Tegnap délben az új év alkalmából küldöttségek járultak a hatóságok vezetői elé. Regman Miklós dr. prefektus a vármegyeházán lévő lakásán elsőnek a megyei tisztviselők deputációját fogadta, akiknek jókívánságait Tempelán Dezső alispán tolmácsolta. A következő küldöttséget Vostinár János dr. főjegyző vezette. Köszeghy József főmérnök, Benedek Aladár pénzügyi tanácsos és Fildán József aljegyző a városi tisztviselők üdvözlését tolmácsolták.

A városi tisztviselők küldöttségének távozása után Órás László, Robitsek Béla, Dévald László, Lebovits Rudolf, Bulbuka József, Bolgyika György és Patkás Sándor, a nagyváradi összparosság nevében üdvözölték az új év alkalmából Regman prefektust.

Az ipartestület vezetői a megyeházáról a városházára mentek, ahol a polgármester távollétében Vostinár János főjegyzőt üdvözölték. Majd Reu Illés dr. rendőrprefektust keresték föl, aki előtt szintén kifejezték a váradai iparosság jókívánságait.

A Tábla és a törvényszék bírói kara és tisztviselői szintén tisztelő látogatást tettek a Tábla, illetően a törvényszék elnökénél.

Kiátkozták a newyorki zsidó rabbit, mert Krisztus tanításait hirdette

— Az Estilap eredeti távirata —

New-yorkból jelentik: Nem mindennapi vallási vita tartja izgalomban egész Észak-Amerika zsidóságát. A vita központjában egy előkelő rabbi áll, aki is Krisztus tanításait hirdette és akit ezért rabbítársai kiátkoztak. Ltephen S. Wisenek hívják ezt az érdekes rabbit, aki egy nemrégiben elhangzott templomi beszédében Krisztus életével foglalkozott. Ebben a beszédben a tudós rabbi, — aki mellesleg megjegyve az amerikai cionisták egyik vezére, — annak a véleményének adott kifejezést, hogy Jézus Krisztus valóban élt — és hogy szerinte — a zsidók jól teszik, ha foglalkoznak vele és megismerik az ő tanait, amelyek végre is egy nagy zsidó tanító gondolatai.

A beszéd óriási port vert fel Amerikában. Az Egyesült Államok orthodox rabbinusainak egyesülete nyilatkozatot adott ki, amelyben Wise rabbit szentségtörőnek jelentették ki és ezért őt a zsidó egyház ke-

beléből kiátkozták. Rabbi Wise erre le is vont a konzekvenciákat, lemondott az ötmillió dollárt kitevő Palesztina-alap amerikai intéző bizottságának elnökségéről.

Érdekes, hogy a Palesztina-alap nem fogadta el a lemondást, hanem felszólította Wise rabbit, hogy állását továbbra is tartsa meg. Egyben kibocsájtott a Palesztina-alap egy kiáltványt, amelyben kijelentette, hogy az orthodox rabbinátusoknak Wise elleni tiltakozását tulzottnak és korszerűtlennek tartja.

Országos Gyógyszerész Bál
Január 23-án 2376
a Kereskedelmi Csarnokban

Mcnyasszonyi kelengyékre **vásznak**, chifonok, batistok legmegbízhatóbb minőségben **Leitner Márton Rt.-nél.**

Íratkozzon be a Hegedüs Kölcsonkönyvtárba

Hivatalos akció indul Váradon a tisztaság érdekében

Régóta közhelynek számít már minden igazság, amit a tisztaság jelentőségéről elmondtak, de ez igazságok eleven, komoly valóság voltát mélyesen átérezzük akkor, ha a tisztaság hiánya következtében ránkzudul a járványok, betegségek félelmetes réme.

A szemét a legkitünőbb megelőgya a legveszedelmesebb bacillusoknak és a tisztátalansággal együtt szinte gondolatnyi gyorsasággal terjednek ezek a láthatatlan kis lények, az emberiség életének megrentői.

Különös jelentősége van a tisztaságnak nagyvárosokban, ahol összezsúfolva laknak az emberek; ahol széles néprétegek szorult gazdasági helyzete lehetetlenné teszi a fertőző betegségek ellen való hatásos védekezést; ahol különböző nyilvános helyiségekben naponta ezer meg ezer ember fordul meg nap-nap után.

Ez a helyzet Nagyváradon is, ahol a köztisztaság terén — mint egy igen magasállású köztisztviselő az Estilap munkatársának beszélt — igen sok lesz a fennivaló a jövőben.

— Most az árvizes napokban láttuk igazán, — mondotta a szóbanforgó magasállású köztisztviselő — hogy Nagyvárad periferiáin, ott, ahol szegénység honol, mennyire sok tennivaló van a tisztaságért, mert e periferiák egyes részein olyan piszok van, utcákon és házakban egyaránt, hogy járvány esetén az egész város borzasztó tragédiákat élne át. Tisztasági hadjáratot kell tehát folytatni, de nemcsak a kültereken, hanem a belvárosban, a kávéházakban, az üzletekben, mészárszékekben, egyszerűen mindenütt, ahol emberek megfordulnak. Ez akciónak megindítását a hatóság vitális problémának tekinti és realizálása küszöbön áll.

Autogén

heggesztést
viztartányokat

felelősség mellett szakszerűen készít

2377

Örley és Fiedler

Strada Sztaroveczky-utca 9.

MOST vegyen női
kalapot a

KLEIN SIMON

cégnél Ferdinand király (Rákóczi)-ut 5. Park-szálloda épület

ahol minden egyes kalapvásárláshoz a babájának (baba-kalapot) egy ingyen kalapot kap

1896

Gonda Testvérek
cipőárúházában
Bul. Reg. Ferdinand 5. Kérjük kirakataink megtekintését

Kizárólagos nyakkendő üzlet

engross és detail, gyári árak

Friedman és Hoffman

Rimanóczy utca 1.

Színház

HETI MŰSOR:

Szombat délután fél 4-kor: **Sylvesteri kabaré**, olcsó helyárakkal. Sorozat sz. 4.

Szombat este: **Hármascskán**, operett újdonság 3-szor, drámai személyzettel, bérleten kívül. Sorozat sz. 5.

Vasárnap délután fél 3-kor: **Yus-hi**, operett újdonság, mérsékelt helyárakkal. Sorozat sz. 6.

Vasárnap délután fél 6-kor: **Apáról-fiura**, Jorga híres drámája, mérsékelt helyárakkal. Sorozat szám 7.

Vasárnap este fél 9-kor: **Hármascskán** operett, drámai személyzettel. Bérleten kívül. Sorozat szám 8.

Hétfő: **Hármascskán** operett újdonság, drámai személyzettel, A bérlet. Sorozat sz. 9.

Kedd délután fél 4-kor: **Orlov**, operett újdonság. Sorozat sz. 10.

Kedd este: **Nincs előadás.**

Szerda délután fél 3-kor: **Aranymadár** operett, új betanulással, mérsékelt helyárakkal. Sorozat szám 11.

Szerda délután fél 6-kor: **Vasgyáros** dráma, mérsékelt helyárakkal. Sorozat szám 12.

Szerda este: **Juhász legény szegény juhász legény**, operett. Sorozat szám 13.

Csütörtök: **Névtelen hajó** dráma újdonság bemutató A bérlet. Sorozat szám 14.

Péntek: **Névtelen hajó** dráma újdonság másodszer B bérlet. Sorozat szám 15.

Szombat délután fél 4-kor: **Fraszkita**, operett újdonság, olcsó helyárakkal. Sorozat szám 16.

Szombat este fél 9-kor: **Böregér**, Strauss-jubileum, Márkus-pár felléptével, bérleten kívül. Sorozat szám 17.

Vasárnap délután fél 3-kor: **Pompador**, új betanulással, mérsékelt helyárakkal. Sorozat sz. 18.

Vasárnap délután fél 6-kor: **Imádom**, vígjáték újdonság, mérsékelt helyárakkal. Sorozat szám 19.

Vasárnap este fél 9-kor: **Cigánygrófnő** operett, Horváth Nusi primadonna vendégfelléptével. Sorozat szám 20.

Hétfő: **Cigánygrófnő** operett, Horváth Nusi vendégfelléptével, A bérlet. Sorozat szám 21.

Kedd délután fél 4-kor: **Orlov** operett újdonság, mérsékelt helyárakkal. Sorozat szám 22.

Kedd este: **Román előadás.**

Szerda: **Uri emberek**, Galworthy világsikerű drámája, bemutató, bérleten kívül. Sorozat szám 23.

— **Hármascskán**. Fulmináns sikert aratott a drámai személyzet által előadott Hármascskán című operett újdonság, melynek bemutatója Szilveszter este volt a színházban. A közönség rendkívül jól mulat azokon a művészekon, aki-

ket eddig csak komoly drámai vagy vígjátéki szerepekben látott, a Hármascskánban pedig énekelnek és táncolnak. Minden ének és tánc szám után felzúgott a nézőtér taps vihara, jelölve annak, hogy a legteljesebb elismeréssel adózott a kitűnő művészeknek. A Hármascskán főszerepeit Zöldhelyi Anna, L. Hollós Juci, Petróczy Aliz, Tóth Elek, Tompa, Páger, Tompos és Sós játszóák. Az operett újdonság szombat és vasárnap este bérleten kívül, hétfőn pedig A bérletben kerül színre.

— **Yus-hi, Apáról-fiura**. Vasárnap délután két mérsékelt helyárú előadás fogja szórakoztatni a színházba járó közönséget. Fél 3-kor a japán meséjű bájos Yus-hi van műsorra tűzve P. Gaizler Lórával a címszerepben. — Fél 6-kor Jorga Miklós világhírű rendkívül nagyhatású drámája az Apáról-fiura kerül színre a premier szereposztásában. A két vasárnap délutáni előadásra jó lesz előre jegyről gondoskodni, mert a nappali pénztárnál nagy elővételek történtek.

Ruha beszerzés

előtt tekintse meg **dus szövetraktárunkat** Feltűnően olcsó árak. Előnyös fizetési feltételek.

DARABONT és SZIKSZAY uri szabók

Ferdinand király-ut új plébánia palota

Házhelyek eladók

Strada Fűzes-utca és Fácansoron. Rendkívül olcsó árak és kedvező fizetési feltételek

2131

Ertekezhetni Topsálnál Str. Lázár Gy. 20. (v. Uri-utca) 56.

Izletes házikonyha!

Berkovitsné

ארטה. כשר

vendéglője

N. Iorga (Zöldfa)-u. 19

Mérsékelt árak

Női hócipő 500 leifől kapható

REICHARD cipőüzletében

A moziláogatók napi jelentése

Tud ön különbséget tenni jó és rossz között szép és rut között művészi és izléstelen között akkor okvellen

A megpofozottal nézi meg

a Heyman Szinkörben.

HEYMAN-SZINKÖR

Szombat: **Az elveszett feleség.** Társadalmi dráma 6 felvonásban. Főszerepben Lyli Dagoerrel.

Vasárnap: **Az elveszett feleség.** Társadalmi dráma 6 felvonásban. Főszerepben Lyli Dagoerrel.

Vasárnap délelőtt fél 11 órakor **Gyermekelőadás, Zigottóval.**

Hétfő: **Megpofozott**, Andrejev Leonid regénye filmen 7 felvonásban. Lon Chaney, Norma Shearev, John Gilbert, Clyde Cook alakításában.

= **Lyli Dagoer** parádás szerepet játszik **Az elveszett feleség** 6 felvonásos társadalmi drámában. Gyönyörű jelenetek, szép toalettek, festői keret, ami az egész darabot jellemzi. A műsort egy Zigotto vígjáték egészíti ki.

= **Vasárnap délelőtt** nagy gyermekelőadást rendez a Szinkör Zigotto és Malec vígjátékokkal 5, 10, 15 leies helyárakkal mellett.

= **Jön: Andrejev Leonid** drámája, a Megpofozott, Leon Chaneyval.

Deczky-nél

készülnek a legszebb kivitelű **estélyi cipők**

24 óra alatt hozott anyagból is. Avram (Kossuth)-u. 2. udvar.

A legolcsóbb beszerzési forrás vászon, asztal-nemű és szövetekben

Hajnal és Rózsa-cég

Str. Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u) 1.

Megkezdtek a városi tisztviselők fizetésének folyósítását

Ötvenszázalékos karácsonyi segély — A polgármester távirata

Ma délelőtt távirati értesítés jött a városházára a költségvetés jóváhagyása végett Bukarestben tartózkodó dr. Bucico Coriolán polgármestertől. A polgármester utasítja a városi pénztárt, hogy haladéktalanul kezdjék meg a nyugdíjgosszultsággal bíró tisztviselők illetményeinek folyósítását.

A polgármester távirata általános megnyugvást keltett a tisztviselők körében, mert ez az intézkedés egyet jelent azaz, hogy a régi tisztviselők közül senkit sem bocsájtanak el.

Ugyancsak távirati uton közölte a polgármester, hogy a miniszteriumnál sikerült keresztülvinnie a tisztviselők 50 százalékos karácsonyi segélyét.

A polgármester felhatalmazása alapján már meg is kezdték a tisztviselők fizetésének és karácsonyi segélyének kiutalását.

A Lloydul Roman biztosihoz

A Lloydul Român Általános Biztosító Részvénytársaság múlt év december 28-án tartotta rendes közgyűlését a Nagyváradai Takarékpénztár helyiségeiben Horváth Arpád vezérigazgató elnöklétével. Az 1924. évi mérleg és zárószámadások bemutatása és jóváhagyása után az igazgatóság határozatiilag kimondotta, hogy az intézet alaptőkéjét 10.000.000 leire emeli fel. Egyben felhatalmazta az intézet vezetőségét, hogy a timisorai háza megtartása mellett Nagyváradon egy intézeti székházat vásároljon.

Az intézet Közép-Európa egyik leghatalmasabb biztosító intézetével a Frankfurti Általános Biztosító Részvénytársasággal, Maina mellett Frankfurt áll a légszorosabb viszontbiztosítói összeköttetésben és így abban a helyzetben van, hogy bármilyen nagy kockázatot is vállalhat, tekintettel arra, hogy viszontbiztosítói fedezetét két és félmilliárd leit tesz ki.

Végül elhatározta az intézet, hogy a társaság szervezetének kiépítését a kellő óvatosság szemmel tartásával a legszelesebb alapon folytatja.

*** Elloptak egy három tagú beföröbandát.** A nagyváradai államrendőrség Boródi-csoportja veszedelmes betörőtársaságot tett ma reggel ártalmatlanná. Szóke József, Varga Mihály és Cosma György, Klór Antal szöllőbirtokos pincéjét törték fel és onnan több hektó bort gördítettek lakásukra. A banda tagjai ezenkívül több helyen tettek eredményteljes látogatást és lakásukon valóságos arzenált találtak a különböző helyekről összeharcsolt holmikkal.

Tízmilliárdos bukás a budapesti gabonapiacon

Mérő Bernát megszökött Budapestről — Nagyváradai hitelezőket is megkárosított

Budapest legujabb és legnagyobb közgazdasági szenzációja a Mérő és Vámos gabonabizományos-cég váratlan összeomlása. Több milliárd magyar koronát meghaladó passzívával lett fizetéseképtelenné ez a hatalmas cég, melynek exponensei Romániában is élénk tevékenységet fejtettek ki. — Nagyváradon is számos üzlet bonyolított le ez a hatalmas budapesti cég és Erdélyben számos malmot, gazdálkodót és bankbizományost károsított meg.

Az árutözsdén már tíz nappal ezelőtt nyilvánosságra került a Mérő és Vámos nagy gabonacég fizetési zavara. Az insolenciát azonban hivatalosan nem publikálták, mert kilátás volt arra, hogy a cégnek sikerül majd külföldi összeköttetései igénybevételével a differenciákat rendezni. Ez annál könnyebbnek ígérkezett, mert a helyi piac nem igen volt érdekelve és a külföldi hitelezők viszont egészen az utolsó napig pontosan nem értesültek arról, hogy a cég fizetési zavarok közé jutott. A Mérő és Vámos cég főnöke Mérő Béla Bernát mindent megtett, hogy simán intézze el az ügyeket és elsősorban bécsi bankoktól igyekezett hiteleket szerezni, hogy ezekkel rendezze a hiányokat. A tárgyalások egészen a múlt hét végéig tartottak. Kiderült azonban, hogy a differenciák olyan nagyok, hogy azokat rendezni nem lehet és erre

Mérő Bernát december 19-én hirtelen elutazott Budapestről.

A cég tisztviselőinek azt monddta, hogy Bécsbe próbálja az ügyeket rendezni és rövidesen vissza fog térni Budapestre. A magyar hitelezők haladékat is adtak Mérőnek, miután azonban a mai napig nem jelentkezett, megtették ellene a lépéseket.

Tegnap Mauthner Ödön terménykereskedő cég tett

feljelentést a Géza-utca 9. sz. alatt levő Mérő és Vámos cég főnöke, Mérő Bernát ellen azon a címen, hogy Mérő 400 millió korona értékű értékpapírt és készpénzt sikasztott el tőlük.

A feljelentést több más feljelentés is követte, úgy, hogy a rendőrség a mai napon már meg is kezdte a bűnügy kibogozását. Detektív jelent meg ma délelőtt a cég irodájában és a tisztviselőktől Mérő Bernát holléte iránt érdeklődött. A tisztviselők előadták, hogy tudomásuk szerint Mérő Bécsbe utazott, onnan pedig Triesztbe, ahol a cégnek fióktelepe volt.

Mérő azt monddta közvetlenül elutazása előtt, hogy ügyei rendezése érdekében utazik Bécsbe, illetve Triesztbe. Az

óta semmi hírt nem kaptak főnökökről.

A detektív mindezeket tudomásul vette, majd Mérő Bernátnak az irodahelyiség falán függő arcképeit magához vette. Ennek az alapján fogják elkészíteni azokat a fényképeket, amelyeket a köröző iratokhoz csatolnak.

Amint értesülünk legerősebben az olasz cégek vannak érdekerve ebben az ügyben. Az olaszok csak közvetlenül néhány nappal ezelőtt értesültek a cég zavarairól. Az egyik nagy hitelező, egy

Bozzani nevű milánói kereskedő, akinek Mérő Bernát Béla 225 vagon búzát adott el, de azt nem szállította, másfélmilliárdos követelésének behajtása végett a napokban Budapestre is érkezett.

Az olasz cég azonban, miután látta, hogy követeléseire fedezet alig van, kijelentette, hogy azt egyelőre nem akarja peresíteni.

A külföldi cégek veszteségének

Sajtópör Prohászka püspöknek Ady Endréről mondott lesújtó kritikája miatt

— Budapesti tudósítónk távirata —

Koródy-Katona Lajos volt nemzetgyűlési képviselő az azóta megszűnt A Népbelen élesen megtámadta Rassay Károly nemzetgyűlési képviselőt, mert Rassay lapja, az Esti Kurir, viszont támadást intézett Prohászka Ottokár püspök ellen, aki

Ady Endrét vérbajos magyar géniuszának nevezte.

Az ebből keletkezett lovagias ügy folytán Koródy azzal a feltétellel akart Rassaynak elégtételt adni, hogy ha Rassay Prohászkatól bocsánatot kér.

Ekkor írta az Esti Kurir, hogy Koródy egy kis megfizetett pártagitátor.

Koródy sajtópanaszát csüörtökön tárgyalta a törvényszék Schadt bíró elnöklétével. A sajtójogi felelősséget a lap szerkesztője Boros László dr vállalta, aki az elnök kérdésére elmondotta, hogy minő felháborodást keltett az, amikor a püspök

a legnagyobb magyar költői tehetséget ily sértő szavakkal támadta meg.

Az inkriminált cikkről Rassay nem is tudott, a cikk hangját hibáztatta, de a cikkíró család ember lévén, egyéb konzekvenciát az ügyből nem von le. De az illető már nem tagja a szerkesztőségnek. Már ott állott az ügy, hogy nyilatkozattal élét vesszük a dolognak, ekkor Koródy-Katona súlyos támadást intézett Rassay ellen. Az ebből keletkezett affér során ő az elégtételadást feltételhez kötötte és ennek következménye lett, hogy

végleges összegét megállapítani nem lehet.

Igy is azonban a helyi piacon

tízmilliárdnál nagyobb összegre becsülik a károkat.

A Mérő és Vámos cég azonban budapesti üzletein felül Bécsben fiókot tartott fenn, ugyszintén Triesztben, Romániában és Jugoszláviában is voltak kirendeltségei illetve bevásárlói. Ezek a külföldi fiókok bonyolították le az exportüzleteket, amelyeknek legnagyobb része Olaszországba irányult. A rosszul sikerült spekulációk mellett óriási rezsiköltségek voltak a cégnek, amelyek két év alatt közel ötmilliárdot emésztettek fel.

A cég hivatalnokai hangsúlyozták, hogy annál kevésbé lehet szó sikasztásról, mert Mérő Bernát Béla egészen az utolsó pillanatig eleget tett fizetési kötelezettségeinek, a hitelezők pénzéből egy árva krajcárt sem tartott meg, úgy, hogy az egykor dúsgazdag gabonás és tőzsdébizományos a rosszul sikerült spekulációkon vesztette el utolsó fillérét is, olyannyira, hogy

nem vitt magával többet Budapestről való elutazása előtt kétmillió koronánál.

Ezzel a kétmillió koronával szökött meg a dúsgazdag gabonás és tőzsdébizományos Budapestről.

a püspök nem kapta meg a már utban volt elégtételt és hogy az inkriminált cikk napvilágot látott.

Lakatos Géza dr. a sértett ügyvédje, felszólalásában Rassayt úgy tüntette ki, mint aki Prohászka égíste alatt kezdte meg pályafutását. A vádlott közbeszólásában azt „nem igaz”-nak mondotta. Majd elmondotta az ügyvéd, hogy a sértett nem bujkált az elégtételadás előtt, mert nyilatkozott és cikkéért vállalta a felelősséget. Őt tehát megfizetett pártagitatornak nevezni nem lehet. Grün Béla dr védőbeszédében kiemelte Rassay Károly nagy politikai jelentőségét, kiváló érdemeit

a konszolidáció körül. Nagy tudása és férfias jelleme

juttatták őt arra a pozícióra, ahol most áll. Ha sértés történt Prohászkaival szemben, akkor nem Koródynak, hanem neki magának kellett volna az elégtételt szorgalmaznia.

Prohászka püspök régebben védelmébe vette az üldözött Adyt.

Ugyilátszik megváltozott a véleménye. Boros László felmentését kéri. Végül Boros László dr szerkesztő is beszélt, Koródy eljárását bírálta, aki

dezavualta segédeit és a püspök palástja mögé bujt.

Ő azt nagyon jól tudhatta, hogy egy lapnak főszerkesztője nem tudhat elözetesen a lapnak minden cikkéről, mégis Rassayt támadta meg. Ezt azért tette, mert Rassay a legveszedelmesebb ellenfele az ő politikájuknak. Itt is nem őt, a vádlottat, hanem Rassayt támadta. Eljárása rosszhiszemű. Végül felmenést kért. A törvényszék a vádlottat ötmillió korona pénzbüntetésre ítélte és ebbe beleszámitott ötszáz ezer koronát, amiért ugyanez ügynek első tárgyalásán való meg nem jelenése után az ő letartóztatását elrendelte. A sértett és a vádlott fellebbezett.

APRÓ HIRDETÉSEK

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk — Minden szó hirdetési ára 4 lei. — Vastagabb betűvel 8 lei. — A vastagabb betűvel kivánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 lei. — A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse

Állást keresőknek 50% engedményt ad az ESTILAP

LEVELEZÉS

Mária királyné (Bémer) téren Kertész Reclám áruházában leszállított árban vásárolhatnak seelyeket, bársonyokat, szöveteket, vászon, damaszt és asztalneműket. 1710

LAKÁS

BUTOROZOTT szoba központban teljes ellátással (kóser koszt) házaspár vagy két fiatalember részére kiadó. Cím a kiadóban. 472

EGYSZOBAS, konyhás lakást sürgősen keresek. Cimet Hegedüs Hirlapirodába kérek. 482

FIATAL házaspár keres azonnalra belterületen egy vagy két üres alberteti szobát fürdőszobával, esetleg fürdőszoba használattal és lehetőleg konyhával. Ajánlatok a Hegedüs Hirlapirodába kéretnek „Sürgős” jellegére. 479

ALKALMAZÁS

JÓL főző szakácsnőt azonnalra keres Friedländer Ernőné, Károly herceg (Szilágyi Dezső) utca 6.

NAGY jövedelemre tehetnek szert helyi ismeretekkel rendelkező urak. Cím a Hegedüs Hirlapirodában. 476

MINYÓ László bármilyen állást elfoglal, 5-én. Cím: Eliade Radulescu (Pál) utca 46. 483

PERFECT román gépirónót azonnali belépésre keresek. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 484

PÉNZTARNOKNÓ straza vezetésben és gépirásban jártas azonnali belépésre kerestetik. Cím a kiadóhivatalba. 480

NÉMET kisasszonyt keresek hároméves kislányomhoz. Leitner, Saguna (Kapucinus) utca 11. 478

PERFEKT gyors- és gépirónó, ki a könyvelésben és pénztárkezelésben jártas, állását változtatná. Cím a kiadóban. 481

Csak

40

KIFUTÓ és tanuló fizetéssel felvétetik. Jelentkezni Stein fűszerüzlet Sztaroveszky-utca 17. (vagy lakáson Ciorogariu püspök (Uri) utca 32.)

ADÁS-VÉTEL

ELADÓ teljesen jókarban levő, nagy farkasbőrös kocsis bunda jutányos áron. Érdeklődni: Ardealnál, a főposta mellett.

MODERN német (új kiadású) könyveket megvételre keresek. Cím Hegedüs Hirlapirodában. 381

NAGY gondtól szabadul meg a butorelhelyezésnél, ha megtekinti Art kárpitos, Cosbuc (Szalárdi) u. 9. a Rosenzweig-palota Schöberl-ágyát, mely úgy készen, mint megrendelésre már 3500 leiert kapható. 2155

20—25 darab 800 literes vashordót megvételre keresek. Cím Katz malom, Bihar. 459

KÜLÖNFÉLÉK

GÉPAJUROZAST a legszebb kivitelben, 5 leiert méterét vállalja Erbstein, Cuza Voda (Szacsavay) utca 28.

Uj üzlet! Megnyitott a Grand áruház
Sas-passage, hol dísztárgyak, ridiküllök, porcellánárak a legolcsóbban szerezhetők be. 2088

FEST! TISZTIT!
Kalinovcsán
Zöldia-passage 81.
MOS! 1440 VASAL!

PARFUMERIE VENUS 2088
a Sas-passageban, Novomeszky-cukrászda mellett, hol francia parfüm és kölnivizek legjutányosabban

Nagymennyiségű
ablak- és tükörüveg
érkezett, 2122
melynek kartellen-kivüli
elárúsítása megkezdődött.

Frenczel Str. Viabuța Sz. János-u. 44

Használjunk kizárólag
PLANTOL
legjobb növény ételsirt
mert tiszta, egészséges és szapora
Kóserül előállítva, szigoruan az orth. izr. rituelek szerint
Fuchs Benjámín nagyvárad
radi orth. főrabbi ur felügyelete
alatt

Készíti a Fabrica Phenix S. a R.
Bucuresti.

Oradea-Marek képviselő:
Fischer Emil Parcul Stefan cel
mare No. 11. — Telefon 962

Figyelem!
Ne mulassza el butorszövet, hencsertakaró és kárpitos anyag vásárlásainál
BACK BERNÁT
nagy raktáráról és olcsó áraitól meggyőződni. Részletre is árulok. Portál eladó. 2320-1

Könyvujdonságok a Hegedüs Hirlapirodában

	Lei
Balzac: Borsos történetek	270
„ Pajzán históriák	242
Barbusse: Örök láncok	264
Bulwer Pompei pusztulása	198
Waldem. Bonsels: Indiában	140
Dosztojevszkij: Karácsony-fa és esküvő	176
Erdős René: Egy szerelmes nyár története	154
Raoul Francé: Az élet könyve	352
Hugo Viktor: Bug Jargal	154
Francis Jammes: Három különös leány regénye	154
James Oliver: Kazán farkaskutya	99
Jerome: Minden ut a Kálváriára vezet	170
Lambrecht: A gondolat uttorói	198
Nansen Péter: A Menthe Testvérek Mária szerelme könyve	100
Strindberg: Házasságunk, Tizenkét házasság története	176
Strindberg: Hemső regénye	176
Warner: Ez is egy olyan erkölcsregény	45

Mah-Yong
játékszabályok és elszámolás ára 40 lei
Kapható a Hegedüs Hirlapirodában

Uj könyvekre pénzi ne költssön
Olcsón ad **HEGEDÜS** kölcsön
Ujdonságok kölcsönkönyvtára!

MEGNYIT!
az új alkalmi használt
Butor és Szőnyeg áruház
ahol még eddig nem létezett árban vehet butort, szőnyeget, régiséget, zongorát és Wertheim-kasszát minden elfogadható árban tudom adni, mert alkalmi vétel. Str. Castelului (Várkapu-u.) 1. — Ujvilág-kávéházzal szemben. 2264

1926. évre szóló
Ugyvédi
határidő napló
kapható a
Hegedüs Hirlapirodában.
Ára 400 lei.

Elutazók
figyelmébe!

Magyar vizum	540 L.
Cseh vizum	590 „
Szerb vizum	950 „
Francia vizum	1175 „
Olasz vizum	700 „
Osztrák 1 utazás	610 „

a Hegedüs
Hirlapirodában
Telefon 458

Puha ólom
megvételre kerestetik
Sonnenfeld Rt.
Strada Prințul Carol 6.
(Szilágyi Dezső-utca) 6.

Dapini:
Krisztus története
Krisztus diadalmenete ez a könyv, bevonulása törődött és csüggedt lelkünkbe. Ára füzve 360 lei. Egész vászonkötésben 420 lei. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában. Vidékre elküldjük.

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.

lei havonként az olvasási díj és ezért a csekély díjért a

Hegedüs Hirlapiroda kölcsönkönyvtára

több mint 6000 klasszikus és modern kötetből bármelyiket és bármennyit olvashat. Könyvujdonságokkal állandóan kiegészül.